

PATVIRTINTA
Vilniaus lopšelio-darželio
„Gervelė“ 2020 m. - 09-28
Įsakymu V-60

VILNIAUS LOPŠELIO-DARŽELIO „GERVELĖ“ SMURTO IR PATYČIŲ PREVENCIJOS IR INTERVENCIJOS VYKDYMO TVARKOS APRAŠAS

I. BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Vilniaus lopšelio-darželio „Gervelė“ smurto ir patyčių prevencijos ir intervencijos vykdymo tvarkos aprašas (toliau Tvarkos aprašas) parengtas vadovaujantis Smurto prevencijos įgyvendinimo mokyklose rekomendacijomis patvirtintomis LR Švietimo ir mokslo ministro 2017 m. kovo 22d. įsakymu Nr. V-190.

2. Tvarkos aprašo paskirtis – padėti lopšelio- darželio „Gervelė“ bendruomenei užtikrinti sveiką, saugią, užkertančią kelią smurto, prievartos apraiškoms aplinką, kuri yra psichologiškai, dvasiškai ir fiziškai saugi.

3. Tvarkos aprašas nustato smurto ir patyčių stebėsenos, prevencijos ir intervencijos vykdymą lopšelyje-darželyje „Gervelė“.

4. Tvarkos aprašo tikslas - siekiant ugdyti pozityvų vaiko elgesį ir sukurti draugišką ir saugią atmosferą, nustatyti, kokie turi būti daromi veiksmai individualiu, grupės, įstaigos, šeimos lygmeniu.

5. Tvarkos aprašas remiasi šiais principais:

5.1. Į smurtą ir patyčias būtina reaguoti nepriklausomai nuo jų turinio (dėl lyties, seksualinės orientacijos, negalios, religinės ar tautinės priklausomybės, išskirtinių bruožų ar kt.) ir formos.

5.2. Kiekvienas lopšelio - darželio administracijos atstovas, mokytojas, švietimo pagalbos specialistas ar kitas darbuotojas, pastebėjęs ar sužinojęs apie smurtą ir patyčias, turi nedelsiant reaguoti ir stabdyti nepageidaujamo elgesio apraiškas.

5.3. Veiksmų turi būti imamasi visais atvejais, nepriklausomai nuo pranešančiųjų apie smurtą ir patyčias amžiaus ir pareigų, bei nepriklausomai nuo besityčiojančiųjų ar patiriančių patyčias amžiaus ir pareigų.

6. Tvarkos apraše vartojamos sąvokos:

6.1. **Patyčios** – tai psichologinę ar fizinę jėgos persvarą turinčio asmens ar asmenų grupės tyčiniai, pasikartojantys veiksmai, siekiant pažeminti, įžeisti, įskaudinti ar kaip kitaip sukelti psichologinę ar fizinę žalą kitam asmeniui.

6.2. Patyčios gali būti tiesioginės (atvirai puolant ir/ar užgauliojant) ir/ar netiesioginės (skaudinant be tiesioginės agresijos):

6.2.1. **žodinės patyčios:** pravardžiavimas, grasinimas, ujimas, užgauliojimas, užkabinėjimas, erzinimas, žeminimas ir kt.;

6.2.2. **fizinės patyčios:** mušimas, spardymas, spaudimas, dusinimas, užkabinėjimas, turtinė žala ir kt.;

6.2.3. **socialinės patyčios:** socialinė izoliacija arba tyčinė atskirtis, gandų skleidimas ir kt.;

6.2.4. **elektroninės patyčios:** skaudinančių ir gąsdinančių asmeninių tekstinių žinučių ir/ar paveikslėlių siuntinėjimas, viešų gandų skleidimas, asmeninių duomenų ir komentarų skelbimas, tapatybės pasisavinimas, siekiant sugriauti gerą vardą arba santykius, pažeminti ir kt.

6.3. **Patyčias patiriantis vaikas** – ugdytinis, iš kurio yra tyčiojama.

6.4. **Besityčiojantysis/skriaudėjas** – vaikas ar suaugęs, inicijuojantis patyčias ir/ar prisidedantis prie jų.

6.5 **Patyčias patiriantis suaugęs** – administracijos atstovas, mokytojas, švietimo pagalbos specialistas ar techninis darbuotojas, iš kurio tyčiojasi ugdytinis(-iai).

6.6. **Patyčių stebėtojas** – vaikas, matantis ar žinantis apie patyčias.

6.7. **Patyčių prevencija** – veikla, skirta patyčių rizikai mažinti, imantis lopšelio-darželio bendruomenės narių (vaikų, administracijos atstovų, mokytojų, švietimo pagalbos specialistų, kitų darbuotojų, tėvų (globėjų, rūpintojų) švietimo, informavimo ir kitų priemonių.

6.8. **Patyčių intervencija** – visuma priemonių, taikomų visiems patyčių dalyviams (patiriantiems, besityčiojantiems, stebėtojams), esant poreikiui įtraukiant jų tėvus (globėjus, rūpintojus).

6.9. **Patyčių prevencijos ir intervencijos stebėseną** – patyčių situacijos lopšelyje darželyje stebėjimas, renkant, analizuojant faktus ir informaciją, svarbią šio reiškinio geresniam pažinimui bei valdymui, reiškinio tolimesnės raidos ir galimo poveikio prognozavimas.

7. Tvarkos aprašas parengtas vadovaujantis Jungtinių Tautų vaiko teisių konvencija; Lietuvos Respublikos švietimo įstatymu, Lietuvos Respublikos vaiko minimalios ir vidutinės priežiūros įstatymu, Lietuvos Respublikos vaiko teisių apsaugos pagrindų įstatymu, Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymu, kitais įstatymus įgyvendinančiais teisės aktais.

8. Visi lopšelio-darželio „Gervelė“ bendruomenės nariai (ikimokyklinio ugdymo, priešmokyklinio ugdymo mokytojai, administracijos atstovai, švietimo pagalbos specialistai, tėvai

(globėjai, rūpintojai), kiti darbuotojai) turi būti supažindinti su įstaigos smurto ir patyčių prevencijos ir intervencijos vykdymo tvarka, ją įgyvendinančiais dokumentais ir patvirtinti tai savo parašu.

II. SMURTO IR PATYČIŲ STEBĖSENA IR PREVENCIJA LOPŠELYJE-DARŽELYJE

9. Smurto ir patyčių prevencija ir intervencija yra svarbi lopšelio-darželio „Gervelė“ veiklos dalis, kurios planavimu, organizavimu ir stebėseną rūpinasi vadovas, Vaiko gerovės komisijos nariai, grupių mokytojai, priešmokyklinio ugdymo mokytojai, direktoriaus pavaduotojas ugdymui, o jos vykdyme dalyvauja visi lopšelio-darželio bendruomenės nariai.

10. Lopšelio-darželio vadovas yra atsakingas už lopšelio-darželio „Gervelė“ Tvarkos aprašo parengimą ir vykdymą, už stebėsenos rezultatais paremtą kasmetinio lopšelio-darželio patyčių prevencijos priemonių plano parengimą, jo pristatymą bendruomenei ir vykdymą.

11. Patyčių prevencijos ir intervencijos vykdymo tvarkos įgyvendinimą koordinuoja ne mažiau kaip trys atsakingi asmenys, sudarantys smurto ir patyčių prevencijos ir intervencijos vykdymo grupę (toliau –Vykdymo grupė). Lopšelio-darželio „Gervelė“ vadovas Vykdymo grupės nariais paskiria 3 ar daugiau Vaiko gerovės komisijos narius ir/ar kitus asmenis, kurie kasmet:

11.1. inicijuoja ir koordinuoja apklausos vykdymą ir apibendrina jos rezultatus;

11.2. surenka apibendrintus duomenis iš grupių mokytojų ar direktoriaus pavaduotojo ugdymui dėl lopšelyje-darželyje fiksuotų pranešimų apie smurtą ir patyčias ir atlieka jų analizę;

11.3. remiantis apklausos ir pranešimų apie patyčias analizės duomenimis, rengia patyčių prevencijos ir intervencijos priemonių planą;

11.4. aptaria turimą informaciją, svarsto prevencijos ir intervencijos priemonių taikymo plano turinį Vaiko gerovės komisijos posėdyje;

11.5. teikia siūlymus lopšelio-darželio vadovui dėl smurto ir patyčių prevencijos ir intervencijos priemonių įgyvendinimo, darbuotojų kvalifikacijos tobulinimo patyčių prevencijos ar intervencijos srityje ir kitais klausimais;

11.6. teikia siūlymus lopšelio-darželio vadovui dėl lopšelio-darželio Tvarkos aprašo tobulinimo;

11.7. atlieka kitus lopšelio-darželio Tvarkos apraše numatytus veiksmus.

12. Grupių mokytojos, direktoriaus pavaduotoja ugdymui kasmet išanalizuoja ir apibendrina turimus pranešimus apie patyčias, informuoja Vykdymo grupės narius, koordinuojančius vykdymo Tvarką, apie prevencijos, intervencijos taikomų priemonių rezultatus, teikia kitą svarbią informaciją, susijusią su smurtu ir patyčiomis

III. SMURTO IR PATYČIŲ INTERVENCIJA LOPŠELYJE – DARŽELYJE

13. Visais įtariamų ir realių smurto ir patyčių atvejais kiekvienas lopšelio-darželio administracijos atstovas, mokytojas ar švietimo pagalbos specialistas, kitas darbuotojas reaguodamas:

13.1. įsikiša įtarus ir/ar pastebėjus patyčias - nutraukia bet kokius tokį įtarimą keliančius veiksmus;

13.2. primena vaikui, kuris tyčiojasi, lopšelio-darželio nuostatas ir elgesio taisykles;

13.3. jei vaikui reikia pagalbos, kreipiasi į pagalbą galinčius suteikti asmenis (tėvus (globėjus, rūpintojus) ar lopšelio-darželio darbuotojus) ar institucijas (pvz., policija, greitoji pagalba);

13.4. informuoja grupių mokytojus ar direktoriaus pavaduotoją ugdymui apie įtariamą ir/ar įvykusias patyčias ar smurto atvejus;

13.5. tiesiogiai informuojant vieną iš Vykdyto grupės narių apie įtariamą ir/ar įvykusias patyčias (ar elektronines patyčias).

14. Grupės mokytojas gavęs informaciją apie įtariamą ir/ar įvykusias patyčias ar smurtą:

14.1. išsiaiškina situaciją, nustato, ar tai patyčių/smurto atvejis;

14.2. organizuoja individualius pokalbius su patyčių/smurto dalyviais, informuoja tėvus (globėjus, rūpintojus), esant poreikiui kviečia juos dalyvauti pokalbiuose;

14.3. vykdo tolesnę patyčių/smurto situacijos stebėseną;

14.4. užpildo pranešimo apie patyčias formą (Priedas Nr. 2); ją perduoda Vykdyto grupės pirmininkui -socialiniam pedagogui.

15. Užpildytą formą priėmęs asmuo (Vykdyto grupės pirmininkas) formą registruoja Patyčių registracijos žurnale.

15.1. nesibaigus patyčių situacijai, imasi spręsti patyčių atvejį.

15.2. esant sudėtingesnei situacijai, inicijuoja Vykdyto grupės posėdį, o prireikus ir Vaiko gerovės komisijos posėdį.

16. Vaiko gerovės komisija, įvertinusi turimą informaciją:

16.1. numato veiksmų planą (gali būti individualūs pokalbiai su skriaudėju, skriaudžiamuoju, stebėtojais, jų tėvais, klase, kt. priemonės), supažindina su jo nevykdymo pasekmėmis skriaudėją ir jo tėvus (globėjus, rūpintojus); esant poreikiui koreguoja veiksmų planą;

16.2. informuoja lopšelio-darželio direktorių apie esamą situaciją;

16.3 vykdo plane numatytas veiklas, stebi, analizuoja, organizuoja pakartotinius susirinkimus situacijos įvertinimui.

17. Administracijos atstovui, mokytojui, švietimo pagalbos specialistui ar kitam darbuotojui pasityčiojus iš ugdytinio, asmuo pastebėjęs ir/ar įtaręs patyčias turėtų informuoti lopšelio-darželio vadovą, kuris imasi Tvarkos apraše ar kituose įstaigos dokumentuose numatytų veiksmų.

21. Ugdytiniui pasityčiojus iš administracijos atstovo, mokytojo, švietimo pagalbos specialisto ar kito darbuotojo, asmuo pastebėjęs ir/ar įtaręs patyčias turėtų informuoti lopšelio-darželio direktorių, kuris imasi Tvarkos apraše ar kituose įstaigos dokumentuose numatytų veiksmų.

22. Kitiems patyčių dalyviams pagal individualius poreikius lopšelio-darželio teikiama švietimo pagalbos specialistų ar pedagogų pagalba.

IV. BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

23. Visi dokumentai, esantys vaiko asmens byloje, ir duomenys, susiję su vaiku ir jo asmeniniu gyvenimu yra konfidencialūs ir naudojami tik tiek, kiek tai būtina atsakingiems fiziniams ar juridiniams asmenims atlikti pavestas funkcijas, užtikrinti vaiko teises ir teisėtus interesus.